

2. a Burgh-Stokes-féle tüne-
mény, 3. vizsgálatok catoptri-
cus megvilágítással, 4. a
Brown-féle molecularis moz-
gás, 5. a Scheerer-féle cata-
phoresis-mibenlétét. B) Az ul-
tramicroscopium feltalálása.
C) A Siedentopf- és Zsigmondy-
féle ultramicroscopium. D) Az
ultramicroscopicus testeskék
méretei. E) Az ultraconden-
sorok során a Zeiss-féle para-
boloída-, Leitz-féle tükör-, Rei-
chert-féle tükör-, Zeiss-féle
cardoída-condensator részleteit
világítja meg. F) Az ultra-
microscopia eddigi eredményeit
s végül kül- és belföldi, e
tárgyra vonatkozó teljes iro-
dalmat sorol fel.

Az igen tanulságos füzet
az érdeklődőknek melegen
ajánlható.

1. Tyndall'sche-, 2. Burgh-
Stokes'sche Erscheinungen,
3. Untersuchungen mit catop-
trischer Beleuchtung, 4. Brown's-
sche Molecularbewegung.
5. Scheerer'sche Cataphorese.
B) Erfindung des Ultramicro-
scop's. C) Das Siedentopf'sche
und Zsigmondy'sche Ultra-
microscop. D) Maasse der ul-
tramicroscopischen Körperchen.
E) Ultracondensoren: der Zeiss's-
che parabolöide-, der Leitz'sche
Spiegel-, der Reichert'sche Spie-
gel-, und der Zeiss'sche Car-
doïde-Condensator. F) Die bis-
herigen Ergebnisse der Ultra-
microscopie und endlich ein
Verzeichnis der in- und aus-
ländischen Literatur.

Das lehrreiche Heft ist in-
teressenten zu empfehlen.

Gy.

Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése.

Referate über die ausländischen botan. Arbeiten.

**Dr. Richard von Wettstein: Handbuch der systematischen
Botanik.** Zweite umgearbeitete Auflage. Leipzig u. Wien (F. DEN-
TICKE) 1911. 8°. VI. 914 + 1 p. Mit 3692 Figuren in 600 Abbil-
dungen und einer Farbentafel (600 képen 3692 ábrával és egy
színes táblával).

Hogy WETTSTEIN rendszertana
első kiadásának megjelenése
(1901–1908) óta eltelt arány-
lag rövid idő után már felme-
rült egy új kiadás sajtó alá
rendezésének szüksége, bizo-
nyára meg fogja örvendeztetni
mindazokat, kik e munkának
kiváló oldalait ismerik. Ez al-
kalomból ugyanis ismét mó-
dunkban lesz megismerni szer-
zőnek, aki egyike vezetőinknek
e téren, nézeteit az újabb és

Dass sich schon nach einer
verhältnismässig kurzen Zeit
seit dem Erscheinen der ersten
Auflage (1901–1908) die Not-
wendigkeit einer Neuauflage er-
geben hat, wird sicher alle Ken-
ner der Vorzüge dieses Werkes
erfreuen; es bietet sich ja hier-
bei wieder einmal eine Gele-
genheit, die Ansichten des
Verfassers, eines unserer Füh-
rer in solchen Fragen, über die
neuen, ja neuesten stammit-

legújabb törzsfajlódástani kérdésekről, amelyek manapság a systematikai tudományokban méltán állanak az érdeklődés csúspontján.

Míg a legtöbb modern kézikönyv versenyez egymással a minél világosabb előadásmódban s a könnyed felfogásban, addig WETTSTEIN tankönyve e két tulajdonságon kívül újult még olyasmit, ami a legtöbb kézikönyvből hiányzik: ez a tárgynak szellemes, az olvasó érdeklődését végig lebilineselő előadása, továbbá a kézikönyvirodalomban úgyszólván egyedülálló eredetisége kritikus, különösen pedig a phylogenetikus kérdések tárgyalásánál, melyek az olvasót formálisan gondolkozásra kényszerítik.

Melegen ajánljuk ezt a kiváló munkát mindazoknak, akik az egyik kézikönyvből a másikba vándorló örökös ismétlődések és száraz adathalmazok helyett végre valami mást is óhajtanak olvasni, szintűgy illusztrációk tekintetében is valami újat akarnak látni, továbbá mindazoknak, akik a növényrendszertanban a phylogenetika legújabb állásáról egy élesen kritikusan és logikusan gondolkodó szellem szemüvegén át tájékozódni óhajtanak.

A munka az előszó szerint azok részére készült, akik a növényrendszertan terén beható tájékozódást óhajtanak szerezni, mely mellett még praktikus kérdésekről, különösen a hasznos növényeket illetőleg, is teljes áttekintést nyerhetnek. Ehhez még hozzátelhetjük, hogy nél-

wicklungsgeschichtlichen Probleme, welche heute naturgemäss an der Spitze jedes Interesses stehen, kennen zu lernen.

Wetteifern die meisten modernen Handbücher um klarere Darstellung und leichtere Fasslichkeit, so bietet das WETTSTEIN-sche Werk ausser diesen beiden Eigenschaften noch etwas, was den meisten übrigen Handbüchern abgeht: eine geistvolle, das Interesse der Leser durchwegs fesselnde Darstellung des Gegenstandes, eine in der Handbuchliteratur fast einzig dastehende Originalität in der Behandlung kritischer, insbesondere phylogenetischer Fragen, welche den Leser förmlich zum Denken zwingt.

Wir empfehlen dieses hervorragende Werk allen jenen, die statt ewigen Wiederholungen der von einem Handbuch in das andere wandernden trockenen Häufungen von Tatsachen, einmal etwas Anderes lesen u. auch in Bezug auf Illustration etwas anderes sehen wollen, ferner allen, die sich über den neuesten Stand des phylogenetischen Momentes in der botanischen Systematik durch die Brillen eines scharf kritischen und logisch denkenden Geistes zu informieren wünschen.

Das Werk ist dem Wortlaute der Vorrede nach für jene bestimmt, welche eine eingehende Orientierung auf dem Gebiete der system. Botanik zu erhalten wünschen, wobei auch praktische Fragen, insbesondere Nutzpflanzen volle Berücksichtigung finden. Wir möchten hin-

különbözhetetlen lesz mindazokra, akik a systematika terén óhajtanak munkálkodni, minthogy már az idevágó irodalom kiválasztása (illetőleg az utalás ezekre) oly gondossággal történt, melylyel semmi más hasonló munka sem vetekedhetik.

W. Mönkemeyer: Untersuchungen über Cratoneura und Hygramblystegia. — «Hedwigia» Bnd. L.: 263—278.

Szerző czikkében p. 273 megemlíti a Magas Tátrából a *Cratoneurum irrigatum* ZETT.-ot, melyet a Trichtersee mellett (GYÖRFFY gyűjtött).

Podpera: Ein Beitrag zu der Kryptogamenflora der bulgarischen Hochgebirge. — Sond.-Abdr. aus «Beitr. z. Botan. Centralblatt» Bd. XXVIII. (1911). Abt. II.: 173—224. 8°.

Szerző bevezetőjében a Bulgária területén 1908 nyarán tett gyűjtőkirándulásait sorolja fel. A gyűjtött anyag feldolgozásából is ugyanaz világlik ki, mint a virágosaknál, t. i. hogy DK. felé a középső öv mohái magasabbra, egész a subalpinus övig mennek fel. Néhány európai alpinus moha új termőhelyét sikerült szerzőnek kimutatni. Az európai continenst a távol keleti vidékkel összekapcsoló több moha kimutatásával SCHIFFNER nézete beigazolódást nyert, t. i. az, hogy az eurásiai magas hegységek mohflórája azonos eredetű (cf. Ö. B. Z. LVIII. 1908: 225., 304., 341.) Nagyértékű és fontosságú a «I. Die Beteiligung der Moose an den Pflanzenbeständen» (179—195) rész, amelyben 1. a Vitoša planina, a) Reznovete, b) Draga levsko blato, c) Černi vrh hegyein előforduló mohokat s

zuffügen, dass es ein unentbehrliches Werk für jeden ist, der auf systematischem Gebiet arbeiten will, da schon allein die Auswahl der einschlägigen Literatur (resp. die Hinweise auf dieselbe) mit einer Sorgfalt erfolgt ist, mit welcher sich kein anderes Werk messen kann. D.

Der Verf. erwähnt in seiner Abhandlung auf S. 273 *Cratoneurum irrigatum* ZETT., in der Hohen-Tátra (bei dem Trichter-See), wo es von GYÖRFFY gesammelt wurde. γ

Der Verf. berichtet über die Ergebnisse einer im Sommer d. J. 1908 gemachten Forschungsreise in Bulgarien. Aus der Bearbeitung der Moose ergibt sich, dass — wie bei den Phanerogamen — die Arten der mittleren Zone gegen S. O. viel höher, bis in die subalpine Region emporsteigen. Der Verf. weist zahlreiche neue Standorte alpiner europäischer Arten nach. Durch den Nachweis einiger dem europäischen Kontinente und dem fernen Osten gemeinschaftlicher Arten bestätigt er die Ansicht Prof. Dr. V. SCHIFFNER's, dass die Moosflora der eurasischen Hochgebirge gleichen Ursprungs sind (Ö. B. Z. LVIII. 1908: 225., 304., 341.) Von Wichtigkeit ist der Teil «I. Die Beteiligung der Moose an den Pflanzenbeständen» (179—195), in welchem der Verf. die Flechten u. Moose

zuzmókat csoportosítva találjuk, magassági és szélességi elterjedési, szóval ökológiai viszonyaik szerint. Ugyanígyen mond rajzolja meg a szerző 2. a Rila planina A) Cam Koryja erdeinek B) az impozáns, hatalmas hőmezők fedte, meredek csúcsú, *Mus Alla subalpinus*, *alpinus* és *subnivalis* moháinak. ökológiai alapon való társaságát, valamint az Isker völgy három helyét: az Isker áttörése Samokov és Pančarevo közt, Sofia mellett Paučarevo-nál és az Isker északi áttörése Svoge és Cerovo közt. — A II. rész (195 - 224) adja a systematicus felsorolást, amelynek első részlete (195 - 199) a zuzmókat tartalmazza, amelyek közül növénygeografiaiilag fontos a *Ramalina carpatica* KBR. megtalálása (Vitoša planina, a Černi vrh csúcsán 2200 m.), mely eddig csak Erdélyből és Bukovinából volt ismeretes. A máj- és lombos moháknál mindig jelzi azt is, hogy Ázsia mely helyén milyen magasságban fordul elő. A sok fontos adat közül külön kiemeljük a következőket:

der Gebirge: 1. Vitoša planina, a) Reznovete, b) Dragalevsko blato. c) Černi vrh nach ihrer Verbreitung u. der dieser zu Grunde liegenden ökologischen Verhältnisse gruppiert. Von demselben Standpunkte wird die Moosvegetation der Rila planina u. zw. A) die Wälder der Cam Koryja, B) die subalpine, alpine u. subnivale Region der imposanten steilen Spitze Mus Alla und drei Stellen des Isker-tales: Iskerdurchbruch zwischen Samokov und Pančarevo, neben Sofia bei Pančarevo und nördlicher Durchbruch des Iskers zwischen Svoge und Cerovo geschildert. — Der II. Teil (195 - 224) enthält eine systematische Aufzählung der gesammelten Flechten u. Moose; unter ersteren ist die Entdeckung der *Ramalina carpatica* KBR. auf der Vitoša planina, Černi vrh 2200 M. von pflanzengeographischem Interesse, da diese Flechte bisher nur aus Siebenbürgen u. der Bukowina bekannt war. — Bei den Leber- u. Laubmoosen werden bei jeder Art auch die Vorkommensverhältnisse in Asien angegeben. Von den vielen wichtigen Angaben sollen hier nur folgende hervorgehoben werden:

Weisia Wimmeriana (SENDEN.) BR. EUR. (Vitoša planina), *Oreouisia Bruntoni* (SMITH) MILDE (Rila planina: Mus Alla), *Ditrichum vaginans* (SULL.) HAMPE (In Klüften der Gipffelsen von der Mus Alla, 2900 m.: der höchste Standort Europas). *Grimmia trichophylla* GREV. (Vitoša pl. 1971 m.), *Bryum gemmiparum* DE NOT. (Vitoša pl.), *Heterocladium squarrosulum* var. *3) compacta* MOL. (Vitoša pl., Černi vrh, Reznovete, Mus Alla), *Eurhynchium diversifolium* SCHIMP. (Vitoša pl.: Dragalevsko blato), *Hypnum Rotae* DE NOT. var. *glacialis* REN. (Vitoša pl.: Dragalevsko blato) et var. *serrata* MILDE 1869 (SYL. *Drep. serratus* WARNST.) (Ebenda), *Stereodon Lindbergii* var. *nivalis* PODP. NOV. var. (222) (Dragalevsko blato).

Tekintetbe véve azt, hogy Bulgária a kryptogameusok tekintetében mostanáig majdnem «terra incognita» volt, ezt a munkát, melyen szerző nagy szorgalommal és alaposággal teljes két éven át dolgozott, a Balkán-irodalom legértékesebb gyarapodásai közé kell soroznunk.

J. Győrffy: Bryologische Seltenheiten. III. (Mit Taf. VIII.) — «Hedwigia» Bnd. L. p. 287—293.

J. Győrffy: Novitas bryologica (Plate VI.) — «The Bryologist» Vol. XIV. (1911.) N. 3. p. 41—42.

Szerző Barlangliget környékén a *Burbaumia viridis* BRID. több példáján élősködő gombát: *Cladosporium herbarum* (PERS.) LINK.-ot lelt, amelyet részletesen leír és lerajzol.

Mohatokon élősködő *Cladosporium*-ot csak COOKE et MASSEE említenek, melyet új fajként: *Cl. epibryum* néven írtak le Észak-Amerikából. Sz. a Hedwigia-beli ezikk egyik megjegyzésében a *Burb. viridis* 16 új magas-tátrai termőhelyét sorolja fel, úgy hogy ott ez a ritka moha már 20 termőhelyről ismeretes.

In Anbetracht dessen, dass Bulgarien inbezug auf Kryptogamen bisher nahezu als «Terra incognita» galt, müssen wir diese Arbeit, an welcher der Verf. mit grosser Sorgfalt und Gründlichkeit volle 2 Jahre gearbeitet hat, als eine der wertvollsten Bereicherungen d. Balkan-Litteratur bezeichnen. Gy.

Der Verf. fand auf mehreren *Burbaumia viridis*-Exemplaren aus der Gegend von Barlangliget den parasitischen Pilz: *Cladosporium herbarum* (PERS.) LINK., welchen er ausführlich beschreibt und abbildet. Auf Mooskapseln lebendes *Cladosporium* erwähnt nur COOKE et MASSEE aus N. Amerika, welches als neue Art: *Cl. epibryum* beschrieben wurde. Im ersten Artikel zählt der Verf. 16 neue Standorte von *Burb. viridis* in der Hohen-Tátra, so dass dort bisher 20 Standorte dieses seltenen Mooses bekannt sind.

γ

Fl. Lilienfeld: Przyczynki do znajomości Haplomitrium Hookeri. — Beiträge zur Kenntnis der Art *Haplomitrium Hookeri* Nees. — Extr. du Bulletin de l'Academie des Sciences de Cracovie et d. scienc. math. et natur. Série B: scienc. nat. Mai. 1911. Cracovie 1911: 315—339. Mit Pl. XII. 8°.

Beható, értékes vizsgálata fenti igen ritka mohának, melyet sz. hazánk határához közel, a pokutiai Kárpátok Czernahora láncolatán gyűjtött egy kis tó partján 1760 m. magasságban több más arcticus növény társaságában. Eredmé-

Eine wertvolle Abhandlung über dieses sehr seltene Lebermoos, welches die Verfasserin nahe der ungarischen Grenze in den pokutischen Karpathen, im Czernahora-Zug am Ufer eines kleinen Sees 1760 m. hoch im Gesellschaft an-

nyúl kimutatja sz., hogy: az archegoniumok typicusan oldalt állók, ugyanilyen elhelyezésűek a ♂ ivarszervek is. A rhizomák morfológiailag mindentéle átmenetet mutatnak a zöld hajtáshoz. A fényhiány a hajtás teljes levélreductióját okozza: a csücskrészleten nyálkát képző, bunkós papillák olyan nagy számmal lépnek fel, hogy pseudoparenchymaticus — biológiailag a gyökérsüveggel analogus (sőt talán homologus) szervet képeznek. A rhizoma sejtjeiben parasiticus és symbioticus életet élő gombák és algák lelhetők nagy számmal, ezek közül mint újat a *Pythium Haplomitrii* parasiticus gombát írja le sz. — Mykorrhiza általában előfordul e móhánál s nagyjában a *Calobryum*-éval egyező: főtulajdonsága, hogy egy-egy sejtben egyes vagy több esomót alkot, amelyek fejrjetartalmuak s amelyeknek felületi rétege cellulosa-reactiót mutat. — A *Hapl. Hookeri* tokja egy hosszirányú réssel nyílik fel. A tartalmas ezikket literatúra-jegyzék fejezi be, 13 szövegek közt, s a XII. táblán 3 mikrophotographiai szép kép teszi világgossá az értékes ezikket.

derer arctischer Moose gesammelt hat. Die Hauptergebnisse der Forschungen sind: Die Archegonien sitzen typisch lateral, dieselbe Anordnung haben auch die ♂ Geschlechtsorgane. Die Rhizome zeigen morphologisch alle Übergänge zu den grünen Sprossen. Der Lichtmangel verursacht eine Blattreduktion am Sprosse: in der Scheitelregion entwickeln sich schleimbildende Keulenpapillen in einer solchen Menge, «dass sie ein pseudoparenchymatisches, der Wurzelhaube biologisch analoges (vielleicht sogar homologes) Organ bilden». In den Zellen der Rhizome sind sehr viele parasitische und symbiotisch lebende Pilze und Algen zu finden: von diesen beschreibt die Verf. eine neue parasitische Pilzart als: *Pythium Haplomitrii*. Die Mykorrhiza kommt bei diesem Moos allgemein vor, sie stimmt mit jener des *Calobryum* überein: ihre Hauptmerkmale sind die «in einer Zelle einzeln oder zahlreich liegenden Klumpen, die eiweissaltig sind und deren oberflächliche Schichten Zellulosereaktion zeigen». Die Öffnung der Sporogone erfolgt durch einem Längsspalt. — Die Abhandlung enthält auch ein Literaturverzeichnis und 13 Textfig. und auf XII. Taf. 3 schöne mikrophotographische Bilder. Gy.

Fl. Lilienfeld: Watrobowce Karpat pokuckich w zbiorach H. Lobarzowskiego (Verzeichniss der Lebermoose der pokutischen Karpathen aus dem Herbarium H. Lobarzewski). — Odb. z czasopisma Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika Kosmos XXXVI. 1911. Lwów 1911: 300–302.

Jegyzéke ama májmoháknak, melyeket még bold. H. LOBARZEWSKI lwówi professor a pokutiai Kárpátokban gyűjtött volt, s amelyek a lwówi, gróf Dzieduszycki-féle muzeum tulajdonában vannak.

Verzeichniss derjenigen Lebermoose, welche noch weil. Prof. H. LOBARZEWSKI (Lwow) in den pokutischen Karpathen gesammelt hat und welche sich in dem Herbar des gräflichen Dzieduszycki'schen Museums befinden. Gy.

A. Scherffel: Beitrag zur Kenntniss der Chrysomonadineen. Mit Fig. 1—48 auf Taf. 16. — Abdr. a. d. Archiv für Protistenkunde. XXII. Bnd. 1911: 299—344. 8°.

Értékes fejlődéstani vizsgálatok sorozata, amelynek I. részében szerző a «*Chrysamoeba* és *Chromulina nebulosa*» rajzainak alkotása, viselkedése alapján ama nézetének ad kifejezést, hogy a *Chrysamoeba* nemzetség tulajdonképpen amoeboida, teljesen flagellum nélküli állapota egy *Chromulina*-féle, — avagy talán (gy *Oicomonas*-féle szervezetnek. — II. rész a *Chrysostephanosphaera globulifera* nov. gen. et nov. sp. (Fig. 17 - 21) (Lelőhely: Csorbató alatt Móry-települ tözeges pocsolyában). E szervezetet már STEIN lerajzolta, csak hogy ő a *Chrysomonas (Chromulina) flavicans* nyugalmi állapotának tartotta. Jellemzi az egy síkban, kocsonyáshüvelyben elhelyezett 16 (mint legmagasabb szám) sejtből álló, koszorúalakú colonia, innét a genus-név. Részletesen leírja a sejtek alkotását, fejlődésmenetükre ad fontos megfigyeléseket. Egyik jellemzője e szervezetnek a sejtek közé halmozott excrementum golyócskák. — Következő fejezet a «III. Chrysopyxis». A *Chrysopyxis bipes* STEIN-nél szerző — ellentétben másokkal

Wertvolle entwickelungsgeschichtliche Untersuchungen. Der I. Teil behandelt: «*Chrysamoeba* und *Chromulina nebulosa*», in welchem der Verf. unter Anderem zu dem Schlusse kommt, «dass das Genus *Chrysamoeba* eigentlich nur ein streng amöboïder, vollkommen geisselloser Zustand von *Chromulina*-artigen. ja vielleicht auch *Ochromonas*-artigen Organismen ist». — Der II. Teil beschäftigt sich mit *Chrysostephanosphaera globulifera* nov. gen. et nov. sp (Fig. 17 - 21) (Fundort: in Moorlachen in der Nähe des Hotel Móry, Csorbaer See). Diesen Organismus hat schon STEIN ganz gut abgebildet, aber er hat diese Gebilde für ruhende *Chrysomonas (Chromulina) flavicans* gehalten. Diese Alge bildet Colonien, die in einer Fläche liegen: die 16 (grösste Zahl) Zellen liegen in kranzförmiger Anordnung in einer Gallerthülle. Eingehend bespricht der Verf. die Struktur der Zellen und bezieht sich hierbei auch auf wichtige entwickelungsgeschichtliche Beobachtungen. Wichtig und charakteristisch sind die zwischen Zellen angehäufteten Ex-

4—5 extracapsularis, megme-revedett nyúlványt látott, amelyek sz. szerint valódi pseudopodiumok, semmiesetre sem flagellumok. Behatóan ismerteti a *Chrysopyxis ampullacea*-t is (Igló környékéről) s megállapítja a rokonsági összetartozását. — IV. rész a *Lepochromulina* nov. gen. két új fajával, a: *L. bursa* nov. sp. (Fig. 25) és a *L. calix* nov. sp. (Fig. 26—27) (Magas-Tátra, Csorba-tó, Móry-telep mellett tőzeges pocsolyában) foglalkozik. Mindkettő tokban lakó *Chrysonadineae*, s mindkettőnél a jellemző excretum-golyócskák vagy számmal lelhetőek; a *L. calix* serlegalakú. Behatóan leírja sz. szerkezetüket s a *L. calix* rajzóját. — V. rész a *Chromulina spectabilis* nov. sp. (Fig. 28—33) (lelőhely mint a *Lepochromulina*-é) nyugalmi állapotban levő cystáit s rajzóit ismerteti. — A VI. rész: «Dauercysten der *Chrysonadineen* u. apochromatische *Chrysonaden*» — részben a *Chrysonadineae* cystáinál előforduló *porus*-ok nagy jelentőségét hangsúlyozza s szerző szerint valószínűleg ezen át bújnak ki a rajzók; ezt erősíti meg az a tény, hogy ez mindig egy kis, sűrű, homogéus fehérénfénylő substantiából álló csepel van elzárva. A «Dauercystá»-k endogéus képződése úgy látszik, hogy a *Chrysonadineae* általános jelleme. — A VII. részben felemlíti sz., hogy többféle, tőzeges pocsolyából eredő szervezetnél rubinveres pigmentum-szemecskéket

kretekügelchen. III. Teil: *Chrysopyxis*. Bei *Chrysopyxis bipes* SREIN hat der Verf. — gegenüber anderen — beobachtet, dass 4—5 extracapsulare, in Starrheit verharrende Plasmafortsätze nichts anders, als echte Pseudopodien sind, und keineswegs «Geisseln». Er bespricht eingehend die *Chrysopyxis ampullacea* (aus der Gegend von Igló) und stellt ihre Verwandtschaft fest. — Der IV. Teil beschäftigt sich mit den 2 Arten der *Lepochromulina* nov. gen.: mit *L. bursa* nov. sp. und *L. calix* nov. sp. (aus der Hohen-Tátra bei dem Hotel Móry nächst der Csorbaer See's in Moorlachen). Beide sind Gehäusebewohnende *Chrysonadineen*; bei beiden sind die charakteristischen Exkretkügelchen zahlreich vorhanden: der Verf. beschreibt ihre Struktur und die Schwärmer von *L. calix*. — Im V. Teil werden die im Ruhestand befindlichen Cysten und Schwärmer von *Chromulina spectabilis* nov. sp. (Fig. 28—33) beschrieben. — Im VI. Teil: «Dauercysten der *Chrysonadineen* und apochromatische *Chrysonaden*», betont der Verf. die grosse Wichtigkeit der Poren der Cysten, durch welche — nach dem Verf. — sehr wahrscheinlich die Schwärmer auskriechen; diese Ansicht bestärkt auch der Umstand, dass diese mit einem kleinen, homogenen, dichten, weissglänzenden Pfropfen verschlossen sind. Ferner sagt der Verf.: «Die endogene Bildung der Dauercyste scheint

figyelt meg, s sz. valószínűnek tartja, hogy a sejt chemismusát a tápláló medium substantiái befolyásolták s hozták létre ezeket a színes testecskéket. Kimutatja sz. végül, hogy több *Chrysonadinea* felületén levő «szemölcsök»-et — egyszerűen: vacuolumok (!) okozzák. Egyik terjedelmes megjegyzésben sz. még egy új fajt: *Oicomonas ocellata* nov. sp. néven ír le.

Ezen becses munka kétségkívül több érdekes kérdést érint s ezenkívül lényeges adatokat tartalmaz e család ismeretéhez. — A 16. táblán 48 finom, színes rajzot ad a szerző.

J. Györffy: Kurze Notiz über Allioniella cryphaeoides Broth. — Öfversigt af Finska Vetensk. — Soc. Förhandl. Bd. LIII. 1910—1911. Afd. A N:o 14: 1—4 d. Abdr. Mit Taf. 8°.

Az *Allioniella* BROTH. új mohánemzetség tokján szerző olyan stomát ír és rajzol le, mely: három zárósejtből álló s centralis hasíték nélküli, s egymásikat, mely: négy zárósejtből álló, centralis hasítékkal. Két polykarpophoria-t is fel említ.

demnach ein allgemeiner Charakter der *Chrysonadineen* zu sein». — Im VII. Teil erwähnt der Verf., dass er bei mehreren, in Moirlachen lebenden Organismen rubinrote Pigmentkörper beobachtet habe, und hält es für sehr wahrscheinlich. «dass die Substanzen des Nährmediums den Chemismus der Zelle in einer Weise beeinflussen, welche die Bildung derartig gefärbter Ausscheidungen zur Folge hat». — Der Verf. weist endlich nach, dass die «Warzen» auf der Oberfläche mehrerer *Chrysonadineen* Vacuolen verursachen. In einer Adnotation wird noch eine neue Art: *Oicomonas ocellata* nov. sp. beschrieben.

In dieser verdienstvollen Arbeit werden zweifellos mehrere interessante Fragen angeschnitten. Auch sonst enthält sie wichtige Beiträge zur Kenntnis der *Chrysonadineen*. — Auf Taf. 16 hat der Verf. 48 feine, farbige Figuren gezeichnet.

Gy.

Auf der Kapsel der neuen Laubmoosgattung: *Allioniella* BROTH. fand der Verf. Spaltöffnungen, von welchen eine aus 3 Schliesszellen ohne Zentralspalte, die andere aber aus 4 Schliesszellen bestand und mit Zentralspalte versehen war. Auch werden 2 Fälle von Polykarpophorie erwähnt und abgebildet.

7

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1911

Band/Volume: [10](#)

Autor(en)/Author(s): diverse

Artikel/Article: [Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése. Referate über ausländische botan. Arbeiten. 349-357](#)